

Eksamen

28.05.2018

REA3024 Matematikk R2

Bokmål

Eksamensinformasjon	
Eksamenstid:	5 timer: Del 1 skal leveres inn etter 3 timer. Del 2 skal leveres inn senest etter 5 timer.
Hjelpemidler på Del 1:	Vanlige skrivesaker, passer, linjal med centimetermål og vinkelmåler.
Hjelpemidler på Del 2:	Alle hjelpemidler er tillatt, med unntak av Internett og andre verktøy som tillater kommunikasjon.
Framgangsmåte:	Del 1 har 8 oppgaver. Del 2 har 4 oppgaver. Der oppgaveteksten ikke sier noe annet, kan du fritt velge framgangsmåte. Dersom oppgaven krever en bestemt løsningsmetode, kan en alternativ metode gi lav/noe uttelling. Bruk av digitale verktøy som graftegner og CAS skal dokumenteres.
Veiledning om vurderingen:	Poeng i Del 1 og Del 2 er bare veiledende i vurderingen. Karakteren blir fastsatt etter en samlet vurdering. Det betyr at sensor vurderer i hvilken grad du <ul style="list-style-type: none"> – viser regneferdigheter og matematisk forståelse – gjennomfører logiske resonnementer – ser sammenhenger i faget, er oppfinnsom og kan ta i bruk fagkunnskap i nye situasjoner – kan bruke hensiktsmessige hjelpemidler – forklarer framgangsmåter og begrunner svar – skriver oversiktlig og er nøyaktig med utregninger, benevninger, tabeller og grafiske framstillinger – vurderer om svar er rimelige
Andre opplysninger:	Kilder for bilder, tegninger osv.: <ul style="list-style-type: none"> • Alle grafer og figurer: Utdanningsdirektoratet

DEL 1 Uten hjelpemidler

Oppgave 1 (3 poeng)

Deriver funksjonene

- a) $f(x) = \cos(\pi x - 2)$
- b) $g(x) = x \cdot \sin x$

Oppgave 2 (5 poeng)

Bestem integralene

- a) $\int (4x^2 + 3x) dx$
- b) $\int 4x^2 \cdot \ln x dx$
- c) $\int_0^{\sqrt{12}} \frac{2x}{x^2 + 4} dx$

Oppgave 3 (3 poeng)

I en aritmetisk rekke $a_1 + a_2 + \dots + a_n$ er $a_2 = 4$ og $a_5 = 13$.

Bestem en eksplisitt formel for summen av denne rekken.

Oppgave 4 (3 poeng)

En differensiallikning er gitt ved

$$y' = (\sin x) \cdot y^2$$

- a) Bestem den generelle løsningen av differensiallikningen.
- b) Bestem den løsningen av differensiallikningen som er slik at $y(\pi) = 1$.

Oppgave 5 (4 poeng)

Funksjonen f er gitt ved

$$f(x) = 1 - x^2$$

Et flatestykke er avgrenset av x -aksen og grafen til f .

a) Bestem arealet av flatestykket.

Vi får et omdreiningslegeme ved å dreie flatestykket 360° om x -aksen.

b) Bestem volumet av omdreiningslegemet.

Oppgave 6 (8 poeng)

Funksjonen f er gitt ved

$$f(x) = 2 \sin\left(\frac{\pi}{2}(x-1)\right), \quad x \in \langle 1, 9 \rangle$$

a) Bestem eventuelle toppunkter og bunnpunkter på grafen til f .

b) Bestem nullpunktene til f .

c) Lag en skisse av grafen til f .

d) Løs likningen $f(x) = \sqrt{3}$

Oppgave 7 (6 poeng)

En kuleflate er gitt ved

$$x^2 - 6x + y^2 + 4y + z^2 - 8z - 20 = 0$$

- a) Vis at sentrum i kulen er $S(3, -2, 4)$. Bestem radien til kuleflaten.

Et plan er gitt ved

$$6x - 3y + 2z - 4 = 0$$

- b) Bestem avstanden fra kulens sentrum S til planet.

Skjæringen mellom kuleflaten og planet er en sirkel.

- c) Bestem arealet av sirkelen.

Oppgave 8 (4 poeng)

En uendelig geometrisk rekke er gitt ved

$$S(x) = 1 - 2x + 4x^2 - 8x^3 + \dots$$

- a) Bestem konvergensområdet til rekken.
- b) For hvilke verdier av a har likningen $S(x) = a$ løsning?

DEL 2 Med hjelpemidler

Oppgave 1 (6 poeng)

Funksjonene f og g er gitt ved

$$f(x) = -x^2 + 3x + 3$$

$$g(x) = x^2 + 1$$

a) Bruk graftegner til å tegne grafene til f og g i samme koordinatsystem.

Grafene til f og g avgrenser et flatestykke med areal A .

b) Bestem A ved hjelp av CAS.

Tyngdepunktet T til flatestykket er $\left(\frac{M}{A}, \frac{N}{A}\right)$, der M og N er gitt ved

$$M = \int_a^b x \cdot (f(x) - g(x)) \, dx$$

$$N = \frac{1}{2} \int_a^b (f(x)^2 - g(x)^2) \, dx$$

Tallene a og b er x -koordinatene til skjæringspunktene mellom grafene til f og g , der $a < b$.

c) Bestem koordinatene til T ved hjelp av CAS.

Oppgave 2 (6 poeng)

Gitt punktene $A(0, 0, 0)$, $B(1, t + 2, 3t)$, $C(0, 4, t + 1)$ og $D(t - 3, 8, 1)$, der $0 \leq t \leq 10$.

- Bestem arealet av trekanten ABC for $t = 2$.
- Bruk CAS til å bestemme t slik at arealet til trekanten ABC blir lik 6.
- Bestem t slik at volumet av pyramiden $ABCD$ blir størst mulig.

Oppgave 3 (8 poeng)

I en by med 12 000 innbyggere sprer det seg en smittsom sykdom. Det viser seg at vekstfarten i antall smittede personer til enhver tid er proporsjonal med antall personer som ennå ikke er smittet. Vi lar k være proporsjonalitetskonstanten.

- Sett opp en differensiallikning som beskriver antall smittede personer $y(t)$, der t er antall uker etter at sykdommen ble oppdaget.

Da sykdommen ble oppdaget, var 100 personer smittet.

- Vis at $y(t) = 12000 - 11900 \cdot e^{-kt}$

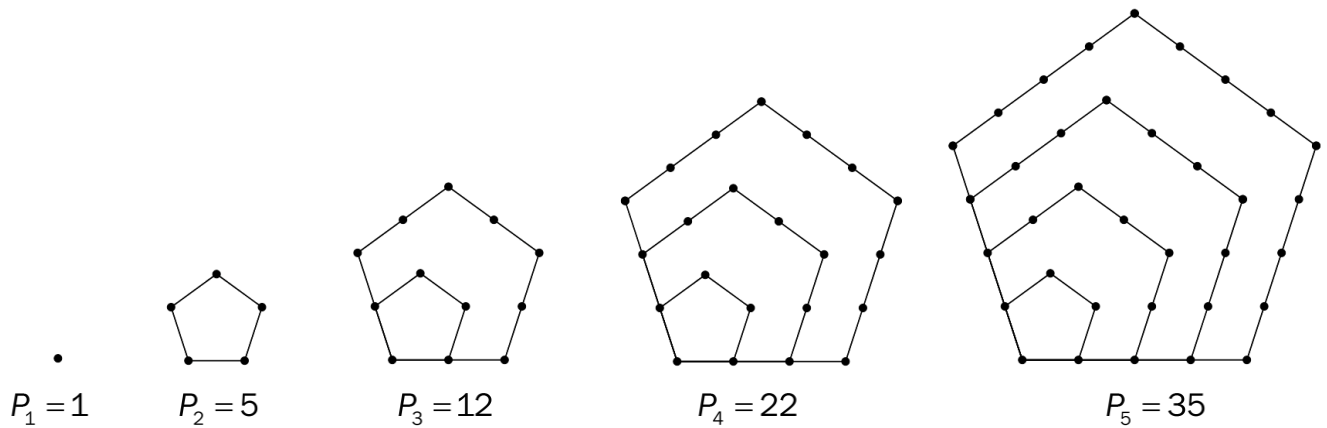
Etter 10 uker var 4 000 personer smittet.

- Bruk dette til å bestemme k .
- Ved hvilket tidspunkt var halvparten av innbyggerne i byen smittet av sykdommen?

Oppgave 4 (4 poeng)

Figuren nedenfor viser hvordan femkantallene er bygd opp.

Femkantallene er gitt ved den rekursive formelen

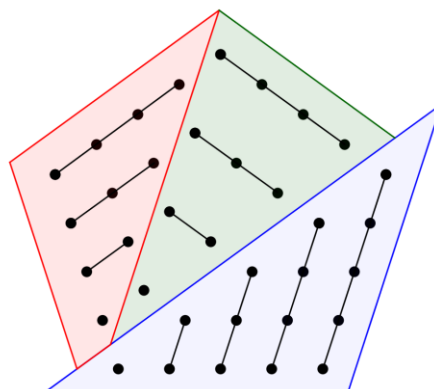
$$P_{n+1} = P_n + 3n + 1, \quad P_1 = 1$$

a) Vis ved induksjon at

$$P_n = \frac{3n^2 - n}{2}$$

Mathias observerer at det er mulig å regne ut P_n som summen av tre trekantall, der trekantall nummer n er $T_n = 1 + 2 + \dots + n$. Se figuren nedenfor. Han brukte dette til å

vise at $P_n = \frac{3n^2 - n}{2}$

Mathias' oppdeling av P_5

b) Bruk ideen til Mathias til å utlede formelen for P_n .

